

ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΜΑΤΘ. 6,6 ΚΑΙ ΙΩΑΝ. 20,16-17

Υ Π Ο

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Π. ΧΑΣΤΟΥΠΗ

Καθηγητοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν

Αἱ δύο παρατηρήσεις μου αὐται διασαφηνίζουν ἀντιστοίχως δύο τοῖς πᾶσι γνωστά χωρία τῆς Κ. Διαθήκης. Τούτων τὸ ἓν εἶναι τὸ Ματθ. 6,6· «Σὺ δὲ ὅταν προσεύχη, εἴσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου καὶ κλείσας τὴν θύραν σου προσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι». Ἔχω τὴν γνώμην ὅτι τὸ ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ «ταμεῖον» πρέπει νὰ νοηθῆ ὡς εὐκτήριον οἰκίας, παρ' Ἑσσαίοις καλούμενον «σεμνεῖον» κατὰ μαρτυρίαν τοῦ Φίλωνος· Περί βίου θεωρητικῷ III, 25: «Ἐν ἐκάστη δὲ ἐστὶν οἴκημα ἱερόν, ὃ καλεῖται σεμνεῖον καὶ μοναστήριον, ἐν ᾧ μονούμενοι τὰ τοῦ σεμνοῦ βίου μυστήρια τελοῦνται, μηδὲν εἰσκομίζοντες, μὴ ποτόν, μὴ σιτίον, μηδὲ τι τῶν ἄλλων ὅσα πρὸς τὰς τοῦ σώματος χρείας ἀναγκαῖα, ἀλλὰ νόμους καὶ λόγια θεσπισθέντα διὰ προφητῶν καὶ ὕμνους καὶ τὰ ἄλλα οἷς ἐπιστήμη καὶ εὐσέβεια συναύξονται καὶ τελειοῦνται». Σημ. ἐν ἐ κ α σ τ η· ἐνν. οἰκία καὶ ο ἴ κ η μ α = δωμάτιον. Ὁ δὲ σχηματισμὸς τῆς λέξεως «σεμνεῖον» πιθανῶς βασίζεται ἐπὶ τῆς λέξεως ταμεῖον (έβρ. **תַּמְעִין** δωμάτιον, ἢ μᾶλλον **סֵמֶן** κελίον), ἥς τὴν ρίζαν ὁ Φίλων, ἐπιδιώκων, ὡς γνωστόν, τὴν ἐξομοίωσιν Ἰουδαϊσμοῦ καὶ ἐλληνισμοῦ, ἐταύτισε πρὸς τὸ έβρ. **סֵמֶן** (σεμνός).

Τὸ ἕτερον χωρίον εἶναι τὸ Ἰωάν. 20,16-17· «¹⁶Λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· Μαρία. Στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ έβραϊστί· Ραββουνι (ὃ λέγεται Διδάσκαλε). ¹⁷Λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· Μὴ μου ἄπτου, οὐπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα. Πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ εἰπὲ αὐτοῖς, Ἐναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν». Τὸ ἐν **καθ' ὅσον** «καὶ προσέδραμεν ἄψασθαι αὐτοῦ», ὡς βλέπει τις ἐν κριτικάῃς ἐκδόσεσι τῆς Κ. Διαθήκης, εἶναι μεταγενεστέρα γραφή. Τὸ χωρίον, ὡς ἔχει, παραμένει σκοτεινὸν ἕνεκα τῆς φράσεως «μὴ μου ἄπτου». Πᾶσα ἐρμηνεία αὐτοῦ εἶναι ἐξεζητημένη, ἅτε παραβλέπουσα τὴν ἀπλότητα τῆς εὐαγγελικῆς διηγήσεως. Ἔχω τὴν γνώμην ὅτι ἡ διήγησις ἐν προκειμένῳ προϋποθέτει έβραϊκὸν (ἢ ἀραμαϊκὸν) πρωτότυπον, οὗτινος ἡ ἀρχικὴ φράσις **לֹא אֶפְתּוּן לִּי** (= μὴ με ἀνάγγελλε, μὴ με ἀποκάλυπτε, μὴ με φανέρου) ἐξελήφθη κατ' ἐσφαλμένην ἀνάγνωσιν, ὀφειλομένην εἰς ὁμοιότητα τῶν γραμμάτων, ὡς **לֹא אֶפְתּוּן לִּי** (= μὴ μου ἄπτου). Δηλ. ἀντὶ β' ἐν. μὴ τετ. Ἰφείλ τοῦ ρ. **לֹא** (πρβ. Ἰησ. Ν. 2,20) ἀνεγνώσθη β' ἐν,

μὴ τετ. Καὶ τοῦ ρ. **ϣϣ**. Ἄλλαις λέξεσι τὰ γράμματα **Γ** ἐξελήφθησαν, τοῦθ' ὅπερ παλαιογραφικῶς εὐεξήγητον, ὡς **ϣ**. Ἡ οὕτω πως διαγινωσκομένη ἀρχική γραφή τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος φράσεως αἶρει πᾶσαν δυσχέρειαν εἰς κατανόησιν τοῦ χωρίου. Τοῦτο, ὡσπερ καὶ πᾶν ἄλλο ἀφορῶν εἰς τὰς μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἐμφανίσεις τοῦ Κυρίου, ἐμφαίνει ὅτι οὗτος πρὸ τῆς εἰς τὸν πατέρα ἀναβάσεώς του ἀπέφυγε νὰ ἀποκαλύψῃ τὴν ἔγερσίν του πέρα τοῦ στενοῦ κύκλου τῶν θιασωτῶν του, θεόθεν προορισθέντων νὰ κηρύξουν ταύτην μετὰ τὴν ἀνάληψίν του καὶ τὴν εἰς οὐρανούς ἀποκατάστασίν του.